

نقش طرحواره های هیجانی در پیش‌بینی گرایش به اعتیاد دانش آموزان پسر تبادکان مشهد

عفت صانعی^۱

۱. کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد فردوس، فردوس، ایران. (نویسنده مسئول)

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره دوم، شماره هشتم، زمستان ۱۳۹۹، صفحات ۸-۱

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش طرحواره های هیجانی در پیش‌بینی گرایش به اعتیاد دانش آموزان پسر تبادکان مشهد بود. در این مطالعه توصیفی- همبستگی، از بین تمامی دانش آموزان پسر دوره اول و دوم متوسطه شهر منطقه تبادکان مشهد در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷، تعداد ۱۰۰ نفر بر اساس جدول کرجسی مورگان به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شد. ابزار پژوهش پرسش‌نامه‌های طرحواره های هیجانی لیهی و همکاران (۲۰۰۲) و گرایش به اعتیاد فرچاد (۱۳۸۵) بودند. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۲ و آزمون‌های همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره تحلیل شدند. نتایج نشان داد بین طرحواره های هیجانی با گرایش به اعتیاد رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و طرحواره های هیجانی، گرایش به اعتیاد را پیش‌بینی می‌کنند ($P < 0/01$)؛ بنابراین نتایج پژوهش اهمیت طرحواره های هیجانی در گرایش به اعتیاد دانش آموزان را نشان می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: طرحواره های هیجانی، گرایش به اعتیاد، دانش آموزان.

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره دوم، شماره هشتم، زمستان ۱۳۹۹

مقدمه

سازمان بهداشت جهانی مسئله مواد مخدر، اعم از تولید، توزیع و مصرف را در کنار سه مسئله جهانی دیگر یعنی تولید و انباشت سلاح های کشتار جمعی، آلودگی محیط زیست، فقر و شکاف طبقاتی، از جمله مسائل اساسی شمرده است که حیات بشری را در ابعاد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در عرصه جهانی مورد تهدید و چالش جدی قرار داده است (سازمان بهداشت جهانی^۱، ۲۰۱۰). وابستگی به مواد مخدر مسئله ای اجتماعی است. اعتیاد عامل بروز بسیاری از آسیب های اجتماعی و نابسامانی های خانوادگی و فردی است. پدیده اعتیاد و به ویژه گسترش روزافزون وابستگی و اعتیاد به مواد جدید با توجه به تأثیرات روحی، روانی، اخلاقی و اجتماعی، خانواده و جامعه را تهدید می کند و به رفتارهای آسیب زایی مانند تنش در نقش های خانوادگی، ولگردی و خیابان گردی، تکدی گری، رفتارهای کجرو و در موارد حاد و به ویژه در موارد اعتیاد زنان به انحراف جنسی و خودفروشی منجر می شود. از این رو می توان آن را از مهم ترین مسائل اجتماعی جهان امروز و همچنین یکی از عوامل تأثیرگذار بسیاری از آسیب های اجتماعی تلقی کرد (کاکویی دینکی و السادات قوام، ۱۳۹۳). انجمن روان پزشکی آمریکا، سوء مصرف مواد را الگوی نامتناسب و ناسازگارانه استفاده از مواد مخدر می داند که موجب پریشانی، مشکلات رفتاری و اختلال قابل ملاحظه بالینی می شود (هابیل^۲ و همکاران، ۲۰۱۰). اعتیاد حالتی است که باعث مصرف پی در پی با نامتناسب ماده مخدر در فرد می شود. در نتیجه اعتیاد، تحریک پذیری سلول های عصبی افزایش یافته و در نتیجه برای بازگشت به حالت تعادل، داروی بیشتری مورد نیاز است و شخص در پی مصرف مکرر ماده ای خاص به آن وابسته می شود (آزاد مرزآبادی، کرمینا، سلیمانی و غلامی فشار کی، ۱۳۹۲). اعتیاد یک بیماری مزمن است که با جستجو و استفاده اجباری مواد مخدر و مشکل کنترل مصرف آن با وجود عواقب زیانبار آن مشخص می شود. تصمیم اولیه برای مصرف مواد مخدر برای اکثر افراد عملی داوطلبانه است، اما استفاده مکرر مواد مخدر می تواند تغییراتی را در مغز ایجاد کند که توانایی کنترل خود افراد را به چالش بکشد و با توانایی افراد برای مقاومت در برابر میل شدید به مواد مخدر تداخل کند (موسسه ملی سوء مصرف مواد^۳، ۲۰۱۶).

در دهه های اخیر شیوع اعتیاد در جمعیت جهان رو به فزونی بوده است. این فزونی در جمعیت جوانان که بیشترین گرفتاران دام اعتیاد را تشکیل می دهند بیشتر و چشمگیرتر بوده است. آمارهای منتشر شده در کشورمان بیش از دو میلیون نفر را گرفتار اعتیاد و شش میلیون نفر را مصرف کننده نفتی گزارش می کنند (شرق، شکیبی، نیساری و آلبو، ۱۳۹۰) اما این تعداد بسیار خوش بینانه به نظر می رسد. اعتیاد یا وابستگی به مواد مخدر، یک اختلال مزمن و بازگشت کننده است که دارای تأثیرات عمیق اجتماعی، روان شناختی، جسمی و اقتصادی است و علاوه بر تخریب شخصی، هزینه های سنگینی را بر افراد، خانواده و جامعه تحمیل می نماید. در ایران

1 . World Health Organization

2 . Habil

3 . National Institute on drug abuse

سوءمصرف مواد مهم‌ترین و گسترده‌ترین نگرانی و خطر قابل‌پیشگیری بهداشتی شناخته‌شده است (اختیاری، عدالتی، بهزادی، صفایی، هومن؛ نوری، مکری، ۱۳۸۷). بسیاری از انسان‌ها به خاطر مشکلات ارتباطی در جستجوی درمان هستند، همچنین در بسیاری از اختلالات روانی شناخته‌شده مشکلات بین فردی دیده می‌شود، اغلب مشکلات بین فردی که افراد تجربه می‌کنند ریشه در تصور آن‌ها در مورد خود و دیگران دارد که این شیوه تصور طرح‌واره نامیده می‌شود. طرح‌واره‌های هیجانی به طرح‌ها، روش‌ها و راهبردهای استفاده‌شده توسط یک فرد در پاسخ به یک هیجان اطلاق می‌شوند (لیهی^۱، ۲۰۰۲). مدل طرح‌واره‌های هیجانی بیانگر این مطلب مهم است که ممکن است افراد در چگونگی مفهوم پردازی هیجان‌اتشان با یکدیگر متفاوت باشند و یا به عبارتی بهتر، افراد طرح‌واره‌های متفاوتی در مورد هیجان‌اتشان دارند. این طرح‌واره‌ها منعکس‌کننده شیوه‌های تجربه نمودن هیجان‌ات توسط افراد بوده و باوری است که آن‌ها به دنبال برانگیخته شدن هیجان‌ات ناخوشایند در طرح مناسب برای اقدام یا چگونگی عمل کردن در برابر چنین هیجان‌اتی در ذهن دارند (لیهی، تریچ و ناپولتانو^۲، ۲۰۱۱). به‌طورکلی در مورد سبب‌شناسی اعتیاد اخیراً به زیربناهای شناختی توجه ویژه‌ای شده است. از سویی با توجه کمبود پژوهش و وجود خلأ پژوهشی در زمینه نقش طرح‌واره های هیجانی در گرایش به اعتیاد، پژوهش حاضر باهدف نقش طرح‌واره های هیجانی در پیش‌بینی گرایش به اعتیاد دانش آموزان پسر تبادکان مشهد انجام شد، لذا به دنبال پاسخ به این سوال است که آیا طرح‌واره های هیجانی در پیش‌بینی گرایش به اعتیاد دانش آموزان پسر تبادکان مشهد نقش دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانش‌آموزان پسر دوره اول و دوم متوسطه منطقه تبادکان مشهد در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بودند؛ که بر اساس جدول گرجسی مورگان، ۱۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای (تعدد در دوره تحصیلی و پایه تحصیلی) انتخاب شدند. ملاک‌های ورود شامل قرار داشتن در دوره اول و دوم متوسطه، همکاری و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، جنسیت پسر و ملاک‌های خروج شامل عدم همکاری و وجود پرسشنامه‌های مخدوش و ناقص بود. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه‌های زیر بودند:

مقیاس طرح‌واره‌های هیجانی: این پرسش‌نامه ۳۷ سوالی توسط لیهی (۲۰۰۲) ساخته شده که بر روی مقیاس ۶ درجه‌ای لیکرت (کاملاً درست: نمره ۶ و کاملاً غلط: نمره ۱) نیز ۱۴ مؤلفه بی‌اعتمادی (۶-۱۲)، عدم درک (۳-۷)، احساس گناه (۲-۱۰)، ساده‌انگاری هیجان (۲۳-۲۸)، فاقد ارزشیابی (۱۴-۲۶)، فقدان کنترل (۵-۱۷)، کرختی (۱۱-۲۰)، منطقی بودن (۱۳-۲۷)، تداوم احساس (۹-۱۹)، هشپاری ضعیف (۱-۲۵)، عدم پذیرش (۲۴-۱۸)، نشخوار فکری (۲۲-۱۶)، اظهارگری ضعیف (۴-۱۵) و احساس شرم (۸-۲۱) را می‌سنجد. لیهی (۲۰۰۲) همسانی درونی این مقیاس را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ گزارش کرده است. در ایران خان‌زاده،

^۱ . Leahy

^۲ . Tirch & Napolitano

ادریسی و محمدخانی (۱۳۹۲) پایایی آن را به روش بازآزمایی در فاصله دو هفته برای کل مقیاس ۰/۷۸ و همسانی درونی آن را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۱ گزارش شده است، همچنین روایی آن در پژوهش آن‌ها تأیید شده است. در پژوهش حاضر پایایی کل به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به دست آمد.

پرسشنامه گرایش به اعتیاد: این پرسشنامه ۱۶ سوالی توسط فرچاد (۱۳۸۵) طراحی گردیده است؛ که سه بعد عوامل محیطی (سوالات ۱ تا ۵)، بعد فردی (سوالات ۶ تا ۹) و بعد اجتماعی (سوالات ۱۰ تا ۱۶) را روی طیف لیکرت (خیلی کم: ۱ تا خیلی زیاد: ۵) را می‌سنجد. دامنه نمرات بین ۱۶ تا ۸۰ هست و هر چه این امتیاز بالاتر باشد، بیانگر میزان تمایل بیشتر شخص پاسخ‌دهنده به اعتیاد خواهد بود و برعکس. روایی پرسشنامه از روایی وابسته به محتوا زیر نظر اساتید راهنما و مشاوره سنجیده شده و ضریب پایایی ابزار نیز آزمون آلفای کرونباخ به دست آمد که برابر ۰/۷۹ محاسبه گردید (میر حسامی، ۱۳۸۸). در پژوهش حاضر پایایی کل به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به دست آمد.

پس از کسب مجوز لازم از آموزش و پرورش، با رعایت ملاحظات اخلاقی از جمله محرمانه بودن پرسشنامه‌ها، رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان در پژوهش و اختیار خروج از پژوهش پرسش‌نامه‌های پژوهش در بین دانش آموزان جامعه هدف توزیع شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از میانگین، انحراف معیار و آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی چندگانه با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ استفاده شد.

یافته‌ها

بر اساس یافته‌ها در پژوهش حاضر ۱۳ نفر در پایه هفتم (۱۳ درصد)، ۱۵ نفر در پایه هشتم (۱۵ درصد)، ۲۲ نفر در پایه نهم (۲۲ درصد)، ۱۸ نفر در پایه دهم (۱۸ درصد)، ۲۰ نفر در پایه یازدهم (۲۰ درصد) و ۱۲ نفر نیز در پایه دوازدهم (۱۲ درصد) مشغول به تحصیل بودند. میانگین و انحراف معیار طرحواره های هیجانی $5/652 \pm 56/76$ و گرایش به اعتیاد $4/749 \pm 449/53$ بود. به‌منظور پیش‌بینی گرایش به اعتیاد دانش آموزان بر اساس طرحواره های هیجانی، از آزمون رگرسیون خطی چندگانه استفاده شد. نتایج مربوط به اجرای این آزمون به همراه ضرایب همبستگی پیرسون در ادامه ارائه شده است.

جدول ۱. تحلیل رگرسیون برای پیش بینی گرایش به اعتیاد از طریق طرحواره های هیجانی

مدل	ضرایب استاندارد نشده		t	سطح معنی داری	ضرایب استاندارد شده	Beta	خطای استاندارد	B	مقدار F	R	مجذور R
	خطای استاندارد	B									
عدم پذیرش	۰/۱۹۳	۱/۹۲۵	۹/۹۵۵	۰/۰۰۱	۰/۳۴۹	۰/۳۴۹	۰/۱۹۳	۱/۹۲۵	۳۲۳/۲۷۸	۰/۶۷۷	۰/۴۵۸
ساده انگاری هیجان	۰/۱۴۴	۱/۰۳۸	۷/۱۸۸	۰/۰۰۱	۰/۲۱۸	۰/۲۱۸	۰/۱۴۴	۱/۰۳۸	۲۹۴/۳۸۳	۰/۷۷۹	۰/۶۰۷
نشخوار فکری	۰/۲۳۳	۰/۸۹۴	۳/۸۴۰	۰/۰۰۱	۰/۱۴۷	۰/۱۴۷	۰/۲۳۳	۰/۸۹۴	۲۶۹/۲۲۷	۰/۸۲۵	۰/۶۸۰
فقدان ارزشیابی	۰/۱۶۲	۰/۸۴۴	۵/۲۲۱	۰/۰۰۱	۰/۱۵۴	۰/۱۵۴	۰/۱۶۲	۰/۸۴۴	۲۳۴/۲۹۶	۰/۸۴۴	۰/۷۱۲
بی اعتمادی	۰/۱۴۵	۰/۵۵۴	۳/۸۱۶	۰/۰۰۱	۰/۱۱۲	۰/۱۱۲	۰/۱۴۵	۰/۵۵۴	۱۹۸/۴۳۳	۰/۸۵۱	۰/۷۲۴
عدم درک	۰/۲۳۱	۱/۰۲۴	۴/۴۴۰	۰/۰۰۱	۰/۱۸۳	۰/۱۸۳	۰/۲۳۱	۱/۰۲۴	۱۷۵/۲۳۹	۰/۸۵۸	۰/۷۳۶
منطقی بودن	۰/۱۷۲	-۰/۶۶۸	-۳/۸۸۹	۰/۰۰۱	-۰/۱۲۷	-۰/۱۲۷	۰/۱۷۲	-۰/۶۶۸	۱۵۵/۲۱۲	۰/۸۶۲	۰/۷۴۳
اظهارگری ضعیف	۰/۱۶۰	۰/۴۳۴	۲/۷۱۸	۰/۰۰۷	۰/۰۸۷	۰/۰۸۷	۰/۱۶۰	۰/۴۳۴	۱۳۸/۴۵۴	۰/۸۶۴	۰/۷۴۷
فقدان کنترل	۰/۰۸۲	۰/۲۰۵	۲/۵۱۱	۰/۰۱۲	۰/۰۸۱	۰/۰۸۱	۰/۰۸۲	۰/۲۰۵	۱۲۵/۵۱۱	۰/۸۶۷	۰/۷۵۱

با توجه به نتایج جدول ۱. ضریب همبستگی چندگانه بین متغیر مستقل و متغیر وابسته در مدل نهایی برابر با ۰/۸۶۸ می باشد. همچنین مقدار ضریب تعیین (مجذور R) برابر با ۰/۷۵۱ می باشد که نشان دهنده میزان تبیین واریانس و تغییرات گرایش به اعتیاد توسط طرحواره های هیجانی می باشد. بر اساس نتایج به دست آمده طرحواره های عدم پذیرش، ساده انگاری هیجان، نشخوار فکری، فقدان ارزشیابی، بی اعتمادی، عدم درک، اظهارگری ضعیف و فقدان کنترل به صورت مثبت و منطقی بودن به صورت منفی گرایش به اعتیاد را پیش بینی می کنند. همچنین طرحواره های احساس گناه، کرحتی، تداوم احساس، هشیارای ضعیف و احساس شرم قادر به پیش بینی گرایش به اعتیاد نیستند.

بحث و نتیجه گیری

اعتیاد به عنوان یک معضل اجتماعی نیازمند شناخت و بررسی می باشد. لذا پژوهش حاضر باهدف نقش طرحواره های هیجانی در پیش بینی گرایش به اعتیاد دانش آموزان پسر تبادکان مشهد انجام شد. نتایج نشان داد که همبستگی محاسبه شده بین طرحواره های هیجانی با گرایش به اعتیاد مثبت بوده، همچنین در مدل نهایی ضریب رگرسیونی نشان داد که طرحواره های هیجانی می توانند به شکل مثبت و معنی داری گرایش به اعتیاد را پیش بینی نمایند؛ بنابراین می توان گفت که طرحواره های هیجانی در گرایش به اعتیاد مؤثر است. در زمینه نتیجه به دست آمده با مطالعات پیشین پژوهشی به طور مستقیم انجام نشده است، اما یافته فوق به طور غیرمستقیم با مطالعه فرزانه، مذهب یوسفی و قنبری هاشم آبادی (۱۳۹۴) که دریافتند طرحواره های ناسازگار اولیه و هیجان خواهی و ناگوایی خلقی با آمادگی به اعتیاد رابطه مثبت معناداری دارد. همچنین نه بعد از طرحواره های ناسازگار اولیه (محرومیت، انزوای اجتماعی، نقص، شکست، گرفتار، اطاعت، ایثارگری، بازداری هیجانی و خود انضباطی ناکافی) با آمادگی به اعتیاد رابطه معنی داری دارند.

علاوه بر این، ابعاد هیجان خواهی (تجربه طلبی، ماجراجویی، ملال پذیری و گریز از بازداری) با آمادگی به اعتیاد رابطه‌ی معنی داری دارند و نیز ابعاد ناگویی خلقی (دشواری در تشخیص احساس، دشواری در توصیف احساس و تفکر عینی) با آمادگی به اعتیاد رابطه‌ی معنی داری دارند. طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، هیجان خواهی و ناگویی خلقی به‌طورکلی ۴۸ درصد از تغییرات واریانس آمادگی به اعتیاد را پیش‌بینی می‌کند، همسو است.

در به دست آمدن چنین نتیجه‌ای می‌توان اظهار نمود که در مدل طرح‌واره‌های هیجانی (لیهی، ۲۰۰۲) بعد از این که بیمار هیجان منفی را تجربه می‌کند اگر آن‌ها را غیرقابل درک در نظر بگیرد و نتواند آن را بپذیرد موجب می‌شود آن هیجان‌ات را مشکل‌آفرین بداند و اقدام به سرکوبی، نشخوار ذهنی و سایر راهبردهای ناکارآمد نماید. همچنین مدل شناختی مطرح می‌کند ممکن است بتوان به بیماران در درک اینکه چرا یک هیجان را تجربه می‌کنند کمک کرد که می‌تواند از طریق برقراری ارتباط بین احساساتشان با اعتقادات، تجارب کنونی و حتی رویدادهای پیشین زندگی صورت گیرد. این مدل معتقد است وقتی بیمار هیجان‌ات خود را درک می‌کند نشخوار ذهنی، احساس گناه و احساس کنترل ناپذیری کمتری را تجربه می‌کند؛ اما در صورت عدم درک هیجان‌ات زمینه آسیب‌های روان‌شناختی من جمله سرکوب هیجان‌ات صورت می‌گیرد. از طرفی خلق پایین و احساس عدم لذت، نشانه‌های کلیدی افسردگی هستند. تقریباً همه بیماران افسرده احساس خستگی با کمبود انرژی و کاهش توانایی تفکر و تمرکز دارند. لذا فرد افسرده مغلوب احساس یاس و ناامیدی می‌شود که این افراد متعاقباً یک احساس همیشگی کرختی هیجانی را تجربه می‌کند. به بیانی ساده‌تر آن‌ها در مورد هیچ چیزی احساس و هیجان ندارند. لذا زمانی که فرد احساس ناامیدی، ناکامی و به عبارتی افسردگی کند، ناچار است برای حل موارد ذکر شده به سمت اعتیاد گرایش پیدا کند تا این خلأ به وجود آمده را پر کند.

در تبیینی دیگر می‌توان گفت، هنگامی که طرح‌واره‌ی هیجانی می‌شود، افراد معمولاً سطح بالایی از عواطف منفی نظیر خشم شدید، اضطراب، غم یا احساس گناه را تجربه می‌کنند. این شدت هیجان معمولاً ناخوشایند بوده، بنابراین افراد اغلب رفتارهای ناسازگارانه را برای اجتناب از برانگیخته شدن طرح‌واره‌ها به کار می‌برند تا عاطفه همراه با این طرح‌واره‌ها را تجربه نکنند. لذا افراد برای اینکه درد غیرقابل تحملی را که به وسیله طرح‌واره اولیه‌شان برانگیخته می‌شوند را کاهش دهند، از موقعیت‌های اجتماعی دوری می‌کنند و همین امر زمینه دچار شدن افراد به اضطراب اجتماعی را ایجاد می‌کند و یا باعث می‌شود که به سمت آن گرایش پیدا کنند. همچنین باید گفت افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی دارای طرح‌واره‌ای از کنترل هستند که باعث می‌شود تا نسبت به هرگونه نشانه برانگیختگی یا ارزیابی توسط دیگران گوش‌به‌زنگی مفرط داشته باشند و برای کنترل این برانگیختگی به رفتارهای ایمن‌ساز و اجتناب متوسل می‌شوند (لیهی و همکاران، ۲۰۱۱). از محدودیت‌های پژوهش حاضر مقطعی بودن اجرای پژوهش، خود گزارشی بودن ابزار پژوهش بود. با توجه به نقش طرح‌واره های هیجانی در گرایش به اعتیاد، پیشنهاد می‌شود که به مداخله‌های آموزشی مبتنی بر طرح‌واره درمانی در جهت کاهش اعتیاد پذیری پرداخته شود. همچنین پیشنهاد می‌شود که نقش و چگونگی رابطه دیگر مؤلفه‌های شناختی

در قالب مدل یابی معادلات ساختاری بررسی شود. همچنین جهت راستی آزمایی نتایج به انجام پژوهش در سایر گروه‌های سنی و جنس مخالف پرداخته شود و تفاوت‌های جنسیتی بررسی شود.

منابع

- اختیاری، حامد؛ عدالتی، هانیه؛ بهزادی، آرین؛ صفایی، هومن؛ نوری، مه‌ری؛ مکرری، آذرخش (۱۳۸۷). ساخت و بررسی کارایی پنج آزمون تصویری ارزیابی ولع مصرف در معتادان افیونی، مجله روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی ایران، ۴(۳)، ۳۴۹-۳۳۷.
- آزادمرزآبادی، اسفندیار؛ کریمی نیا، رضا؛ سلیمانی، شهرود و غلامی فشارکی، محمد (۱۳۹۲). مقایسه صفات شخصیتی، در سربازان وابسته و غیر وابسته به مواد، مجله طب نظامی، ۱۵ (۲)، ۱۲۴-۱۱۷.
- خان‌زاده، مصطفی؛ ادیسی، فروغ؛ محمدخانی، شهرام؛ سعیدیان، محسن (۱۳۹۲). بررسی ساختارعاملی و مشخصات مقیاس طرحواره های هیجانی بر روی دانشجویان، فصلنامه روانشناسی بالینی، ۱۱(۳)، ۹۱-۱۱۹.
- شرق، علی؛ شکیبی، علی؛ نیساری، رقیه و آیللو، لیلیا (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر عود اعتیاد از دیدگاه معتادین مراجعه کننده به مراکز ترک اعتیاد استان آذربایجان غربی در سال ۸۸، مجله پزشکی علوم پزشکی ارومیه، ۲۲(۲)، ۱۳۶-۱۲۹.
- فرجاد، محمدحسین (۱۳۸۵). آسیب‌شناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی انحرافات: نشر معلم
- فرزانه، محبوبه؛ مذهب یوسفی، آزاده و قنبری هاشم‌آبادی، بهرام علی (۱۳۹۴). بررسی رابطه‌ی بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، هیجان خواهی و ناگویی خلقی با آمادگی به اعتیاد در افراد معتاد، نخستین کنگره بین‌المللی جامع روانشناسی ایران، تهران
- کاکویی دینکی، عیسی و السادات قوام، نسرين (۱۳۹۳). بررسی ویژگی‌های جنسیتی و پیامدهای گرایش زنان به سوءمصرف مواد مخدر، فصلنامه سلامت اجتماعی و اعتیاد، ۱ (۴)، ۳۲-۹.
- میر حسامی، شریف (۱۳۸۸). بررسی نقش خانواده در گرایش جوانان و نوجوانان به اعتیاد، پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور واحد تهران.
- Habil, M. H., Rasid, R. A., Sulaiman, A. H., Peters, H., Muhsin, M., Zahari, A., Amer nordin, A. S., Zakaria, H., Robson, N., Said, M. A., Adham, A. A., Abdul Rahim, A & Abdul Kadir, R. (2010). Substance abuse and violence behavior. International journal of addiction sciences, 1(1),1-5
- Leahy, R. L. (2002). A model of emotional schemas. Cognitive and Behavioral Practice, 9(3), 177-190.
- Leahy, R. L. Tirch, D. & Napolitano, L. A. (2011). Emotion regulation in psychotherapy: A practitioner's guide: Guilford Press. Neuroses. Psychoanalytic Quarterly, 7, 467-89
- National Institute on drug abuse. (2016). Understanding drug use and addiction World Health Organization (2010), The world health report.

The role of emotional schemas in predicting the tendency to addiction of Mashhad's male students

Abstract

The aim of the present study was to investigate the role of emotional schemas in predicting the tendency of addicted male students in Mashhad. In this descriptive-correlational study, among all male and female high school students in Mashhad's Tabadakan district in the academic year of 2018-2019, 100 people were selected based on Morgan's Georgian table by stratified sampling method. The research tools were the questionnaires of Lehi et al.'s (2002) emotional schemas and the tendency to addiction to Farchad (2006). Data were analyzed using SPSS statistical software version 22 and Pearson correlation tests and multivariate regression analysis. The results showed that there is a positive and significant relationship between emotional schemas with addiction tendency and emotional schemas predict addiction tendency ($P < 0.01$). Therefore, the results of the study show the importance of emotional schemas in students' addiction

Keywords: Emotional Schemas, Addiction Tendency, Students.

